

Predstavljamo

LJUBOMIR SIMOVIĆ

Ljubomir Simović sodi v sam vrh sodobne srbske poezije. Rodil se je leta 1935 v Užicu, diplomiral na filološki fakulteti beograjske univerze in bil urednik v kulturni redakciji beograjskega radia. Simović je avtor številnih pesniških zbirk, več knjig dram, esejev in pripovedi. Je dobitnik najvišjih srbskih in jugoslovanskih literarnih nagrad, njegove pesmi in igre – med drugim so bile uprizorjene tudi na slovenskih odrih – pa so prevedene v mnoge jezike in objavljene v prevodih tudi v samostojnih knjigah.

Za poezijo Ljubomirja Simovića je značilna poetika, ki jo gradi na jedrnatosti in arhetipskosti ljudske poezije ter njeni neposredni, stvarni, izkušnjijski metaforiki. Tu objavljene pesmi so izbrane in prevedene iz Simovićeve najnovejše, lani natisnjene pesniške zbirke z naslovom Jajčna lupina; duhovna in življenjska klavstrofobičnost v sedanji Srbiji, a konec koncev tudi kjer koli v svetu moderne, odtujene in manipulirane družbe, je v Simovićevev pesniškem jeziku in neposredni poetiki v tej njegovi knjigi ubesedena s presunljivo dimenzijo stiske in neubranljivo intenzivnostjo črnega humorja.

Jajčna lupina

Tri študije jajca

1.

Pred grškim ladjevjem je kralj Priam svojo družino umaknil v Trojo.
In sedi v Troji, prepričan, da je tu miren in varen, kakor v jajcu!

2.

Krištofu Kolumbu ni tuja resnica,
da je ta karavela jajčna lupina!
Vendar to mu ne omaje odločitve,
da na njej Indijo, tudi kjer je ni, išče!

3.

Mati jajce, sredi vojne vihre,
razbije na robu kozice.
In pri tem ne sluti, da to jajce
morda obsega mesec in Himalaje!

Mračna dežela

Le kam so nas segnali?
Le v kaj so nas zaprli?
V tem je tema kakor v rogu!
Ali lahko kdo vprasne vžigalico?
Tu je tesnobno kot v vrču z ozkim grlom!
Tu je tudi tesno in nizko in ozko!
Zdaj vidim, kako se počuti miš v buči!

Morda je to vodnjak? Kakšen vodnjak neki!
Premajhno je, da bi bil vodnjak!
V najboljšem primeru lahko bi bil čeber!

Glede na širjavo bi lahko bila tudi cev!
Sploh kdo ve, da bi povedal, kaj je to?
Kar koli že je, odprto morje prav gotovo ni!

Glavo bi dal, da je to zemljanka!
Če ni zemljanka, potem je jama za repo!
Tu smo pod nekakšnim pokrovom!
Je to pokrov zaboja ali lonca?
To zgoraj ni pokrov, marveč zamašek!
Po grmenju, ki ga od zgoraj slišim,
nekdo nas je zaprl v boben!

Povejte, kako naj se v to spravim!
Če gre noter rep, ne more rog,
če gre rog, ne more rep!
Poglejte sami, in presodite,
pa če se da noter, naj grem noter,
če pa ne gre, odprite, da grem ven!

V tem smo prebili dolgo dobo,
a ni upanja, da bi zvedeli, kje smo!
Da nismo zašli v nikogaršnjo torbo?
Pod nikogaršnjo kapo? V nikogaršnji žep?
Ali pa smo vsi šli v šivankino uho?
Zadnji čas je, da nam kdo pove,
kaj je to, buča ali vreča,
mišja luknja ali mišelovka!

(Kaj pa, če je to cel svet?)

Kdo nocoj tako, z nogami, s pestmi,
razbija po tem pokrovu?

Mi bi popadali, da bi le kako prišli ven,
neki bedak pa bi umrl, da bi stopil noter!

Le kakšen mraz ga to preganja,
da glavo v to zanko sklanja?

Resnica o žeblih

Z ribo med zobmi, tebi se je meja
vzdignila prav pred kljunom!

Meja ti gre skozi kokoši,
gre ti skozi ovce, gre skoz krompirje!

Mejo so ti pripeljali pred hišo!

Meja ti gre pred nosom!

Čez prag gledaš
kakor čez mejo!

Vendar njim tudi to ni dovolj,
tebe pa niti to ni streznilo!

Kako mi lahko govoriš, da te je?

Z debelimi deskami, povprek in navzkriž,
z deskami kot z lesenimi brentami,
ti od zunaj zabijajo okna in vrata!

Ti pa jim od znotraj žeblje podajaš!

Resnica o planinah

Mejo smo imeli onkraj oblakov!
A davi se nam je prikazala na pragu!

Tistega, ki je znotraj, ne pusti ven,
tistega, ki je zunaj, ne pusti noter!

Klavnico je zapustila brez živinskega trga,
ribji trg je zapustila brez reke!

Meja mi gre celo prek mize:
žlica v eni državi, juha v drugi!

Kjer se je začejala daljava, je zdaj zapornica!

Skrajšane so vse poti in vsi poleti!

Širine so se zožile, višine zmanjšale!

Z obzorja so nam izginile Alpe,
izginili Andi, izginile Himalaje!

Pa kaj potem, če so izginile Himalaje?
Tudi iz Zabukovja lahko privlečeš drva!

Pa kaj, če so izginili Andi in Alpe?
Se mar vidi z vrhov planin
dalj kot z vrhov teh drobtin?

Ribarnica

Ne le pesniški nesmisli,
kot je mislil in pisal Katul;
v teh časih tudi nesmrtna dela
končajo prav tako kot mrtva:
tako kot v liste sinočnjega časopisa
danes tudi v liste svetih knjig,
katerih črke so sijale skozi temo,
ribiči na trgu zavijajo kilo rib!

Trg veletrgovine

Kar je včeraj stalo 20 dinarjev,
danes stane 20 tisoč!
Jutri pa bo 20 milijonov!

Ne bo minilo niti 20 minut,
a tistih 20 milijonov
bo zraslo na 20 milijard!

A več se je moglo iztržiti
včeraj za tistih 20 dinarjev,
kakor danes za 20 milijard!

S čimer si včeraj kupil kito česna,
danes ne da ne moreš ene glavice,
marveč ne moreš niti enega samcatega stroka!

Danes stane več eno jajce
kakor včeraj jata kokoši!

Ko bi včeraj imel milijon,
bi se mi reka belila od gosk!
A danes se mi, za prav isti milijon,
ne bi na vodi zabelilo niti peresce!

Ko bi včeraj imel milijardo,
bi lahko vprašal, po čem je Valjevo!
A danes sprašujem, koliko stane zelje!

Ni mesa, pa ne bo niti zelja,
niti ogorka v peči, niti zanke na šivanki!
Prihaja pa dolga in huda zima!

Ne bojte se, bratje, mrzle zime,
marveč se bojte, bratje, neslane soli!

Zažarel bo ogorek v pepelu,
nataknila se bo volnena zanka na šivanko,
zabelile se bodo goske v tolmunu,
prikazala se bo na mizi hrana,
ko spet sol postane slana!

Trgovina s kolonialnim blagom

Pult prazen,
pod pokrovom praznina.
Na klinu visi
zgolj senca klina.

Vkrcavanje v Noetovo barko pri Beogradu

Dež lije že skoraj štirideset dni!

Reke nosijo žetve in strehe!

Vrana plava na hitrih vratih!

To ni poplava, to je potop!

Izginili sta v potopu Donava in Sava!

Kjer sta se do včeraj zelenila Banat in Srem,
danes črní se širna gladina brez upa!

Če do svita ne preneha liti,
se bo do oblakov vzdignila pena!

Se lahko na tolikšni vodi
obdrži ta orehova lupina?

Lahko ali ne more, ni druge ladje!
Vstopite, kaj čakate, voda narašča!

Kam si se namenil s temi živalmi?
Kaj misliš vkrcati tudi te živali?
Tu ni prostora niti za ljudi!
Kam misliš spraviti to živad?
Kam vse te svinje, kam te krave in konje?
Je to hlev ali ladja?

Nič ne slišim v vsem tem meketanju!
Onečedila nam bo ladjo ta živina!
Naj bo, če goniš noter svinje, meso nam je potrebno,
če goniš noter ovce in koze, potrebno nam je mleko,
vendar zakaj vkrcavaš še volkove?
Poklali nam bodo volkovi koze in ovce!

Kaj nam bodo na ladji ti veliki ptiči!
Kdo je na ladjo spustil te kače?
Kaj mogoče misliš reševati tudi miši?

In jazbece, kaj pa naj bi z jazbeci?
Kaj nam je treba teh dihurjev, kaj teh vran?

Če nas je že prizadel potop,
mar to ni, povej, odlična priložnost,
da se osvobodimo vse te golazni,
teh škodljivcev, plazilcev in glodalcev?

Ali je mogoče zaradi grehov plazilcev in glodalcev
na zemljo poslano vse to deževje?

Vrana in miš sta naša popolnitev!

Kaj vpije ta bedak skozi ta naliv?

Naša ladja prišla ne bo nikamor,
če zaplove, pa na krov ne vzame miši!

Molitev iz potopa

Zapuščeni od vseh parnikov in ladij,
pomagaj, te prosimo, Gospod,
da nas prek teh silnih vod,
iz te mračne dežele,
vsaj jajčna lupina odnese.

Prevedel Veno Taufer

